

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

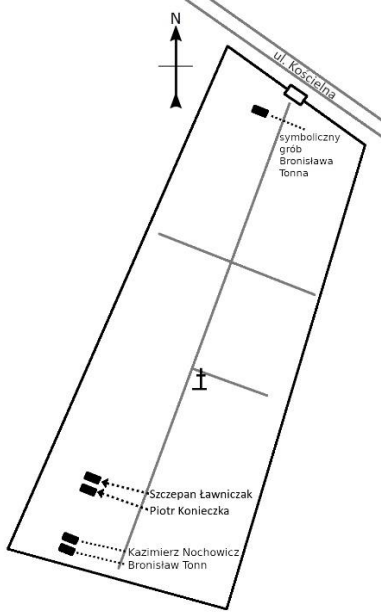
Gmina: KACZORY

Nr ewidencyjny: 3019032_3

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu		Miejscowość	
GRÓB INDYWIDUALNY	GRÓB BRONISŁAWA TONNA ZAMORDOWNEGO PRZEZ NIEMCÓW		ŚMIŁOWO	
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	II wojna światowa		
			Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / PILSKI / KACZORY
			ulica / lokalizacja opisowa	CMENTARZ PARAFIALNY UL. KOŚCIELNA
			Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Małgorzaty Panny i Męczenniczki i Matki Bożej Szkaplerznej w Śmiłowie / 301903_2.0011.214
			Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Kwaterna św. Małgorzaty, ostatni rząd na końcu cmentarza GPS: 53°07'59.3"N 16°55'35.5"E (53.133139, 16.926528)
			Podstawowa informacja o pochowanych	OFIARA II WOJNY ŚWIATOWEJ Bronisław Tonn
			Datowanie	Obecny nagrobek wystawiono w 2022 r.
			Forma ochrony	GRÓB WOJENNY
			Wymiary (szer., głęb., wys.)	89 cm x 176 cm x 100 cm
			Material	Granit

¹

cmentarz wojenny / kwaterna wojenna / mogiła zbiorowa / grób indywidualny....

Szkic sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje	
		<p>Standardowy nagrobek przyjęty dla grobu wojennego w woj. wielkopolskim – mogiła ziemna, z granitowym obramieniem wypełniona grysem, u wierzchołka na cokole stela z inskrypcją.</p> <p>---</p> <p>Inskrypcja:</p> <p style="text-align: center;">GRÓB WOJENNY BRONISŁAW TONN *19.01.1923 + 1.09.1939 OFIARA II WOJNY ŚWIATOWEJ +</p>	
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.	
<p>Stan mogiły bardzo dobry. Grób odbudowany ze środków finansowych Wojewody Wielkopolskiego przy współpracy z gminą Kaczory w 2022 r.</p>	<p>Szymankiewicz Z., <i>Zbrodnie Wehrmachtu i innych formacji w rejonie pilskim</i> [w:] <i>Zbrodnie Wehrmachtu w Wielkopolsce w okresie zarządu wojskowego</i> pod red. M. Woźniaka, Kalisz 1986 s. 123-124.</p> <p><i>Straty.pl</i> [dostęp 10.01.2023 r.]</p> <p>Sprawa prowadzona w Wielkopolskim Urzędzie Wojewódzkim pod sygn. <i>PS-VI.5230.150.2021.5</i></p> <p><i>Porozumienie z dnia 22 kwietnia 2022 r. w sprawie powierzenia zadania utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. U. WW z 2022 poz. 3453)</i></p> <p>Załączniki</p> <p>Dokumentacja fotograficzna – stan na 7.10.2021 r. – w wersji elektronicznej.</p>	<p>Informacje na stronie 3</p>	
<p>Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):</p>	<p>Krzysztof Wiśniewski 10.01.2022 r.</p>		

Historia odbudowy grobu Bronisława Tonna

W 7 października 2021 r. podczas wizji terenowej na cmentarzu parafialnym w Śmiłowie (gmina Kaczory) pracownik Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego zaewidencjonował groby Piotra Konieczki i Szczepana Ławniczaka. Po weryfikacji archiwalnej dokumentacji fotograficznej ustalono, że na tym cmentarzu powinny znajdować się także groby wojenne Kazimierza Nochowicza i Bronisława Tonna. Okazało się, że tylko grób Kazimierza Nochowicza przetrwał a znajdujący się po jego lewej stronie grób Bronisława Tonna został zlikwidowany i jest tylko puste miejsce. Urząd Gminy Kaczory przeprowadził rozmowę z zarządcą cmentarza. Ustalono, że istnieje grób Bronisława Tonna jako grób rodzinny w innej części cmentarza oraz że na miejscu zlikwidowanego grobu B. Tonna nie dokonywano żadnego innego pochówku.

Podjęto decyzje o dalszych działaniach wyjaśniających. Wielkopolski Urząd Wojewódzki zwrócił się z zapytaniem do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Pile z zapytaniem czy wydała zgodę na ekshumację ciała Bronisława Tonna? Przyszła informacja zwrotna, która pozwoliła na ustalenie iż nie wydano zgody na ekshumację i o taką nikt nie występował.

Dzięki zaangażowaniu Pani Marii Stodolskiej z UG Kaczory udało się dotrzeć do żyjącego członka dalszej rodziny Bronisława Tonna. W przeprowadzonej rozmowie ustalono, że po śmierci Elżbiety Kostrzewy – siostry Bronisława Tonna jej córka Genowefa wraz z mężem symbolicznie scalila w 2008 w grób rodzinny grób B. Tonna. Wybudowano nagrobek tuż przy głównej bramie cmentarnej w której złożono ciało Elżbiety Kostrzewy, innych członków rodziny Tonn oraz symboliczną garść ziemi z grobu Bronisława Tonna. Grób rodzinny Tonnów i Kostrzewów oznaczono jako nowe miejsce spoczynku B. Tonna. Ekshumacji ciała B. Tonna zaniechano a nagrobek zdemontowano.

W 2022 r. grób Bronisława Tonna został odbudowany ze środków finansowych Wojewody Wielkopolskiego przy współpracy z gminą Kaczory.

Według Z. Szymankiewicza Bronisław Tonn został zabity bagnetem na polu przez Niemca Erwina Sonnenburga w dniu 1 września 1939 r. W chwili śmierci miał 16 lat.